

Streszczenie

Wstęp: Zawroty głowy to bardzo częsta dolegliwość występująca u osób starszych. Fizjologiczny proces starzenia się i nakładanie się różnych procesów chorobowych powoduje wielokrotnie, że ma ona złożony charakter, co utrudnia proces diagnostyczno-leczniczy. Dane na temat częstości występowania i uwarunkowań zawrotów głowy w populacji polskiej, a szczególnie wśród pacjentów hospitalizowanych w oddziałach geriatrycznych są nieliczne. Identyfikacja predyktorów zawrotów głowy może dostarczyć nowych wskazówek pomocnych w terapii tego wielkiego problemu geriatrycznego.

Celem pracy była ocena:

- 1) częstości występowania zawrotów głowy u pacjentów w starszym wieku hospitalizowanych w Oddziale Geriatrii,
- 2) uwarunkowań zawrotów głowy u pacjentów hospitalizowanych w oddziale geriatrii (z uwzględnieniem stanu zdrowia, stanu odżywienia, stanu psychicznego, stosowanych leków i parametrów biochemicznych),
- 3) związku zawrotów głowy z niesprawnością fizyczną i życiową starszych chorych,
- 4) związku zawrotów głowy z ryzykiem upadków i przebytymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy upadkami,
- 5) związku zawrotów głowy z ciśnieniem tętniczym krwi, hipotonią ortostatyczną i ciśnieniem tętna,
- 6) jakości życia i częstości występowania ryzyka niekorzystnego przebiegu zawrotów głowy u pacjentów z tym problemem hospitalizowanych w oddziale geriatrii.

Materiały i metody: Do badania włączono pacjentów kolejno przyjmowanych do Oddziału Geriatrii ZOZ MSWiA w Białymstoku pomiędzy 05.2019r. a 12.2019r. W oparciu o szczegółowe badanie w ramach całościowej oceny geriatrycznej dokonano analizy danych oceniających sprawność funkcjonalną, stan psychiczny, stan odżywienia oraz występowanie chorób współistniejących i przyjmowanych leków. Występowanie zawrotów głowy stwierdzano poprzez potwierdzenie chorego o ich pojawieniu się w ciągu ostatnich 3 miesięcy. Oceniono jakość życia i rokowanie wśród pacjentów z tą dolegliwością. Do określenia czynników niezależnie związanych z zespołem słabości posłużono się analizą wielokrotnej regresji logistycznej.

Wyniki: Do badania włączono 245 pacjentów kolejno hospitalizowanych na Oddziale Geriatrii. Grupa badana to pacjenci w późnej starości, ze średnią wieku 81 (6.65) lat, charakteryzująca się wysokim stopniem niesprawności funkcjonalnej zarówno w zakresie złożonych, jak i podstawowych czynności dnia codziennego, wielochorobowością (stwierdzoną u 1/5 badanych), polifarmakoterapią, niedożywieniem i zespół kruchości (występującymi u ponad połowy badanych). Częstość występowania zawrotów głowy wyniosła 54%. Osoby z zawrotami głowy charakteryzowały się lepszą sprawnością zarówno w podstawowych jak i złożonych czynnościach dnia codziennego w porównaniu do grupy kontrolnej. Osoby te miały zwiększone ryzyko upadków i zaburzeń depresyjnych, istotnie rzadziej przyjmowały leki przeciwdepresyjne z grupy SSRI, miały istotnie niższe stężenie żelaza i wapnia w surowicy. Na podstawie regresji stwierdzono że istotnie skorelowane z zawrotami głowy było podwyższone ciśnienie tętna, zwiększone ryzyko upadków na podstawie testu Tinetti oraz objawy przedmiotowe: duszność i parestezje.

Wnioski:

1/ Zawroty głowy są powszechną skargą pacjentów w starszym wieku wymagających hospitalizacji w oddziale geriatrii, zgłaszana przez ponad połowę osób badanych. Częściej zawroty głowy występowały u osób z zachowaną lokomocją (poruszających się samodzielnie lub za pomocą urządzeń), zaburzeniami depresyjnymi, chorobą niedokrwienną serca, niewydolnością nerek, obniżonymi wartościami żelaza i wapnia w surowicy.

2/ Zawroty głowy w starości są uwarunkowane wieloczynnikowo, ale istotnymi, niezależnymi predyktorami występowania zawrotów głowy w badanej populacji okazały się być podwyższone wartości ciśnienia tętniczego krwi i wysokie ciśnienie tętna, wynik w teście POMA oceniającym ryzyko występowania powtarzających się upadków (a zarazem parametr oceny sprawności fizycznej), duszność i parestezje.

3/ Nie obserwowano związku zawrotów głowy z czynnikami socjo-ekonomicznymi, niesprawnością w ADL i IADL, zaburzeniami wzroku i słuchu, wielochorobowością, szeregiem chorób przewlekłych i zaburzeń typowych dla wieku podeszłego, i większością grup stosowanych farmaceutyków, co można tłumaczyć specyfiką charakterystyki problemów zdrowotnych pacjentów hospitalizowanych w oddziale geriatrii z powszechnym występowaniem szeregu schorzeń i niesprawności.

4. Zawroty głowy istotnie częściej występowały u osób z zespołem lękowo-depresyjnym a także w grupie niestosującej leków p/depresyjnych co może wskazywać na

duży udział komponenty psychologicznej w patogenezie skargi na zawroty głowy w ocenianej populacji.

5/ Zawroty głowy są przyczyną istotnego obniżenia jakości życia osób starszych hospitalizowanych w oddziale geriatry i w większości kojarzą się z czynnikami związanymi z niekorzystnym rokowaniem.